

HJOED

IS

JUSTER

Copyright © 2021 Rinse Dijkstra

Jaar van uitgave: 2021

1e druk

Vormgeving, lay-out, teksten en beeld-bewerking: Rinse Dijkstra

Foto's van vroeger zijn overgenomen uit het boekje Midlum en Koningsbuurt (1999)

Foto's van 2021: Rinse Dijkstra

Redactie: Elly Siemer

Koningsbuurt toen en nu.

Met dit fotoboek wil ik een impressie geven van de Koningsbuurt in Harlingen nu (2021) en lang geleden. Ik ben in die buurt geboren en getogen en nu ik weer in Harlingen woon, wandel ik er regelmatig. Ik probeer me dan te herinneren hoe plekken eruit zagen in mijn jeugd. De foto's van lang geleden vond ik in een boekje dat mijn vader ooit heeft gekocht. Ik probeer met de foto's van nu de verschillen en overeenkomsten in beeld te brengen.

Op bijna iedere foto is wel een overeenkomst te vinden.

De beelden heb ik op thema gerangschikt, waarbij steeds de foto's van verleden en heden naast elkaar zijn geplaatst. De thema's zijn:

- mijn woonomgeving
- Trekvaart/Trekweg, de belangrijke "ader" van de Koningsbuurt
- bedrijven die er ooit waren maar nu verdwenen zijn
- bedrijven die er nog steeds zijn
- begrenzing van de Koningsbuurt
- totale verandering

"Hjoed is juster" vond ik een toepasselijke titel voor hetgeen ik in beeld heb proberen te brengen. Voor mij is het een uitdrukking over vooruitgang en ontwikkeling. Wat je vandaag ziet kan morgen al anders zijn. Sta er dus niet te lang bij stil maar richt je op de toekomst.

Rinse Dijkstra

Franekeradeel.

De Koningsbuurt is nu een wijk van de Gemeente Harlingen. Tot 1971 was de Koningsbuurt een buurtschap van het dorp Midlum en behoorden beiden tot de Gemeente Franekeradeel (nu Gemeente Waadhoeke). In 1971 werden Midlum en de Koningsbuurt ingelijfd bij de Gemeente Harlingen.

In het middelste huis met de witte dakkapel ben ik in 1952 geboren. Toen was dit een blok van 6 woningen. Hier zie je 3 en door de steeg kwam je bij de andere 3 die er ruggelings tegenaan stonden. Rechts was een timmerwerkplaats. Nu is het geheel verbouwd tot 2 woningen.

Rechts het "Skoaltsje". Tot 1980 was dit een soort dorps huis waar verenigingen bijeen kwamen en zondagsschool, vergaderingen en familiefeestjes gehouden werden. Mijn ouders deden het beheer. Het aangebouwde woonhuis waar wij woonden staat niet op de foto.

De speeltuin uit mijn jeugd is er nog.

Trekvaart en Trekweg

De Koningsbuurt werd vroeger in tweeën gedeeld door de Trekvaart, die vanaf de Achlumervaart tot ver in Harlingen doorliep. Tussen 1950 en 1960 is de vaart gedempt onder andere in verband met de aanleg van de N31.

Waar ooit het water was ligt nu een groenstrook, waarin de loop van de vaart nog te herkennen is. De weg langs de zuidzijde van de vaart is er nog en heet Oude Trekweg. Een ander deel heet Oud Jaagpad. Beide namen herinneren ons aan de "jagers", de mensen die ooit de schepen door de Trekvaart trokken.

De oude foto is genomen vanaf de vroegere Betonbrug over de Trekvaart.

De weg loopt nu waar op de oude foto de vaart was. Verder is alles anders.

Rechts op de oude foto de kleifabrieken met de stapels dakpannen die klaar zijn voor vervoer naar bouwplaatsen.

In de eerste helft van de 20e eeuw werd het beeld van de Koningsbuurt bepaald door de Trekvaart en de bedrijven die via deze waterweg aangevoerde grondstoffen zoals klei, hout en schelpen verwerkten. Op de volgende bladzijden zien we een aantal bedrijven die lang geleden al verdwenen zijn.

Hierboven de vroegere directiewoning en het kantoor van de koolteerdestillevaardij Perseverantia (zie volgende bladzijde). Dit pand is na opheffing van het bedrijf nog meer dan 100 jaar door meerdere gezinnen bewoond en moest rond 2015 afgebroken worden in verband met de aanleg van de tunnel door Harlingen.

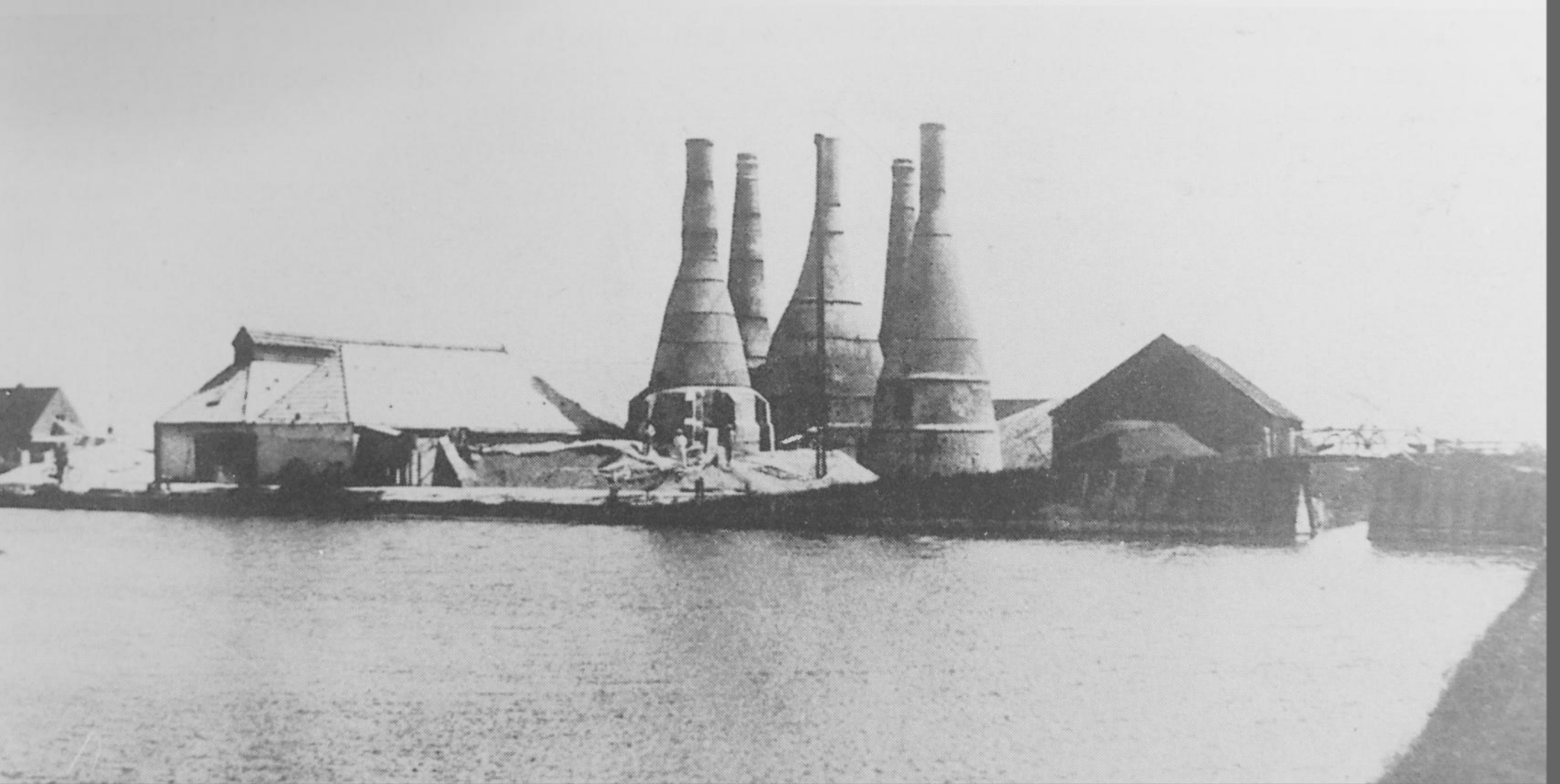
Boven de brand in de koolteerdistilleerderij Perseverantia in 1900. Als de brandweerkazerne hiernaast daar toen al had gestaan was de schade misschien beperkt gebleven..... Het bedrijf is in 1901 opgeheven.

Dit is het laatste deel van de Trekvaart in Harlingen. Nu heet dit het Oud Jaagpad. Aan de linkerkant waren in mijn jeugd nog de kleifabrieken waar enorme hoeveelheden dakpannen werden gebakken.

De Kalkovens van de firma van der Wal en Eppinga. In de ovens werd van schelpen kalk gemaakt. Het is nu een jachtwerf.

De achterste helft van deze destijds dubbele woning was tot 1966 van mijn oom Klaas de Bruin. Hij was bedrijfsleider van de Kalkovens op de vorige bladzijden.

Achter de heg het Taskers Hûs. De "tasker" was de stenenstapelaar van de steenfabriek erachter.

Op deze foto van de Trekvaart zie je rechts op de foto en helemaal achteraan 2 van de steenfabrieken die stenen bakten van de aangevoerde klei.

Deze boot was van rederij Stanfries, een beurtvaartrederij die actief was in Noord- en West-Nederland. De onderneming werd opgericht in 1912 en ging in 1948 op in de fusiemaatschappij Van der Schuyt, Van den Boom en Stanfries NV.

In de tweede helft van de 20e eeuw waren in eerste instantie bijna alle bedrijven van de Koningsbuurt verdwenen. Later kreeg de buurt een woon-werk bestemming en werd bovendien uitgebreid met de Koningsweg waar ook een aantal bedrijven zich konden vestigen. De bedrijven op de Koningsbuurt van nu zijn voor een groot deel gericht op de scheepvaart.

Een aantal van de oude bedrijven zijn er onder een andere naam nog steeds.

Voorheen scheepswerf en baggerbedrijf Kooijman. Nu is het bedrijf van VOF Harm Visser & Zn.

Tegenover de houtzagerij van Houtcompagnie "Almenum" bv stond ooit houtzaagmolen "De Hoop".

hca Houtcompagnie «Almenum» b.v.
Harlingen

Houthandel	☎ 05178-13377
Zagenij	☎ 05170-3131
Import	☎ 05178-14873

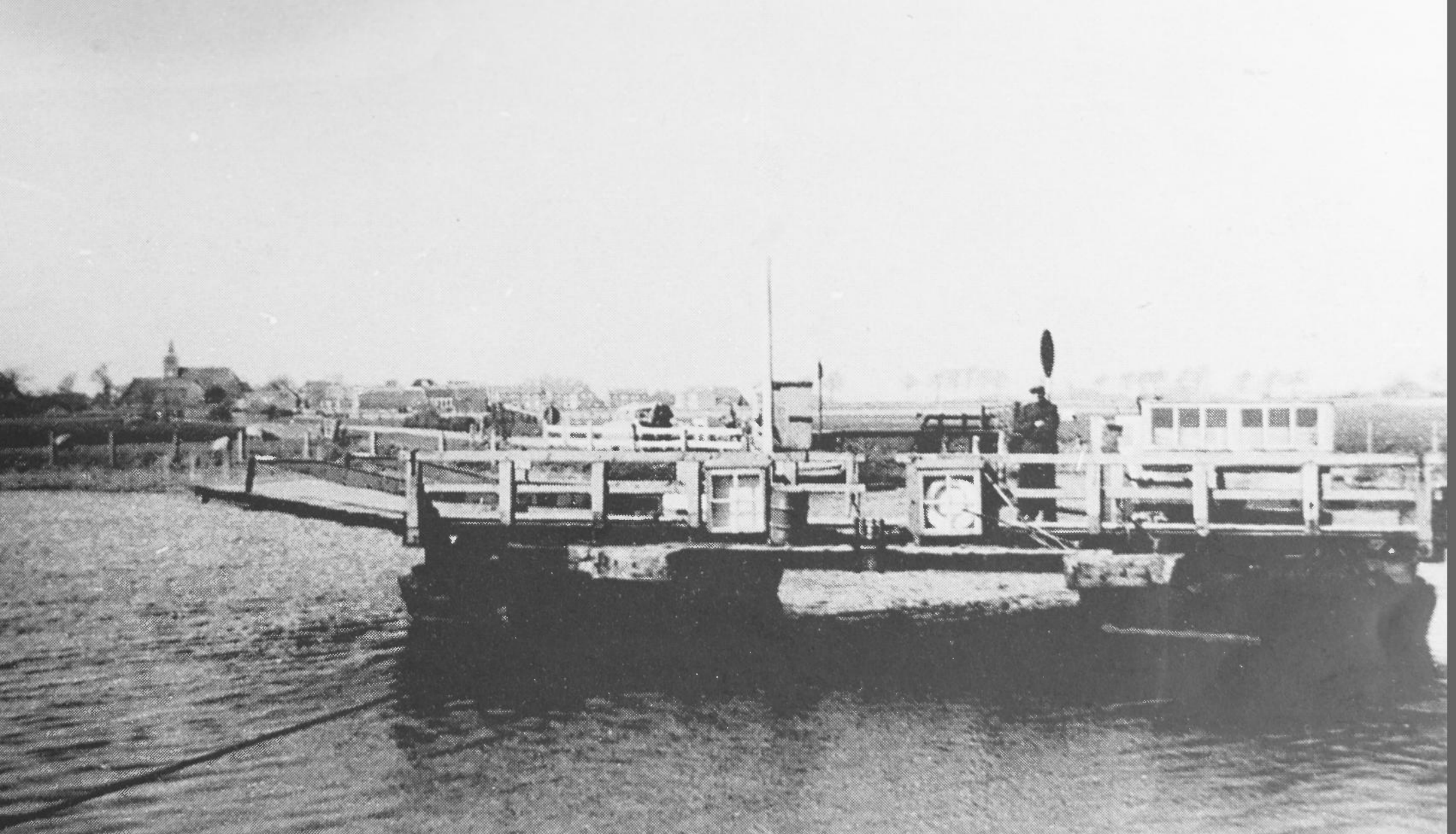
Ooit het huis van de molenaar.

De Koningsbuurt werd omgrensd door water, wegen en de spoorlijn Harlingen-Leeuwarden. De foto's in dit boek laten een wat groter gebied zien; namelijk dat waar ik als kind woonde, speelde en naar school ging.

Bovenin de foto zie je de N31 met naastgelegen fietspad en de Koningsbrug. Deze maakten in 1960 het pontje over het Van Harinxmakanaal overbodig. De functie van de Koningsbrug werd in 2017 grotendeels overgenomen door de tunnel voor snelverkeer.

Tot 1960 vervoerde een pont personen en voertuigen over het Van Harinxmakanaal. Mijn opa is de schipper.

Hiernaast dezelfde plek ruim 60 jaar later. De kerk van Midlum is het herkenningspunt.

Deze foto's tonen de Kanaalweg vroeger en nu. Het kanaal hier was vroeger een grens van de Koningsbuurt. Na de aanleg van het industrieterrein aan de Koningsweg is de grens verlegd naar het van Harinxmakanaal. De foto hierboven toont de zeemleerfabriek van de firma Roorda die in 1995 is afgebroken.

Links op beide foto's de Kanaalweg langs het kanaal dat eind 19e eeuw werd gegraven om de Trekvaart te ontlasten. Dit kanaal leidde de schepen dwars door Harlingen.
Rechts op de foto's de verlenging van het van Harinxmakanaal waardoor de schepen ook om de stad heen konden varen.
De oude foto is van net na de 2e wereldoorlog toen men deze verlenging nog maar deels klaar had.

De grens van Koningsbuurt met de Oosterparkwijk.
In mijn jeugd woonde hier de familie Schotanus. De heer Schotanus was baanwachter bij de spoorwegen.

Alles is anders.

Er zijn een aantal plekken die absoluut onherkenbaar zijn geworden of niet meer van deze tijd, zoals de volgende foto's laten zien.

Een groot verschil is de wijze van vervoer over het van Harinxmakanaal. Ooit bracht mijn opa de passagiers voor de pont over met een bootje als het overvaren met de pont onrendabel was.

Waar ooit deze woningen stonden is nu een sportschool.

De Kalkovens op de hoek van de Achlumervaart en het Van Harinxmakanaal zijn al bijna 50 jaar weg.

STRALEN
REFIT
MULTISHIP

COATEN
HAL 40 X 10M
HOLLAND

100

MULTISHIP
HOLLAND
DE MEEST ACCU
VOORZIENING
WIJ BIEDEN U

BOOTL
REFIT
REPARAT
STRALEN
COATEN
NIEUWBO
CONSTRU

NIO
S

BUILDE

NORTHERN GR

DE

REFIT

REPARAT

STRALEN

COATEN

NIEUWBO

CONSTRU

